

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2015-06-10
Meddelad i
Linköping

Mål nr
2577-15

SÖKANDE

Skärblacka Plåt & Bil-X AB, 556115-6307
Bergslagsvägen 18
617 30 Skärblacka

Ombud: Mikael Rendahl
Upphandlingsjuristen i Sverige AB
Box 1241
131 28 Nacka Strand

MOTPART

Norrköping Vatten & Avfall AB, 556526-9445
Box 85
601 02 Norrköping

Ombud: Kommunalförbundet Fjärde Storstadsregionen
Upphandlingscenter, 222000-2527
Slottsgatan 118
602 22 Norrköping

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, LUF

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

KONKURRENSVERKET	
2015-06-10	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

Dok.Id 211266

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00
E-post:
forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDE M.M.

Upphandlingscenter genomför på uppdrag av Norrköping Vatten & Avfall AB (NoVA) en upphandling av ramavtal för leverans av mekaniska tjänster, dnr UH-2014-119/VA-2014-405. I tilldelningsbeslut den 10 april 2015 tilldelades Ferroweld i Slottshagen AB kontrakt i upphandlingen. Av upphandlingsrapport till beslutet framgår att anbud från bl.a. Skärblacka Plåt & Bil-X AB (Bolaget) inte bedömdes uppfylla alla kvalificeringskrav och därmed förkastades.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att den ska göras om.

NoVA anser att ansökan om överprövning ska avslås.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

Bolaget

NoVA har i punkt 9.1 i förfrågningsunderlaget uppställt ett krav på att anbudsgivarens arbetsledning ska bestå av två personer med yrkesteknisk utbildning och med minst fem års dokumenterad erfarenhet av arbetsledning inom efterfrågat uppdrag. Bolaget anser att kravet är oproportionerligt i den del det avser kravet på yrkesteknisk utbildning.

Syftet med kravet på yrkesteknisk utbildning kan inte vara något annat än att tillse att leverantören har den kompetens som krävs för att utföra efterfrågade tjänster. Det relevanta är därmed att leverantören förfogar över den kompetens som krävs.

Det är svårt att hävda att de arbetsmoment i form av administrativa arbetsuppgifter som arbetsledningen utför har en koppling till en yrkesteknisk utbildning. En yrkesteknisk utbildning riktar sig till den som faktiskt ska utföra det praktiska arbetet, som i det aktuella fallet avser renovering och byte av pumpar, ventiler och lagerbyten och montage av spiraltrappor, portar, samt svarvning och fräsning. Utbildning inom administration och ledarskap är således inget som förekommer inom ramen för en yrkesteknisk utbildning. Som NoVA själva har angett är det inte arbetsledningen som ska utföra det praktiska arbetet utan leda och fördela arbetet. Med anledning av det anförda saknar det relevans om arbetsledningen har yrkesteknisk utbildning, eftersom kompetens inom administration och arbetsledning inte är förknippat med en yrkesteknisk utbildning. Bolaget anser att ett tillräckligt krav för att uppnå det eftersträvade syftet är att arbetsledningen skall ha yrkesteknisk utbildning eller motsvarande kompetens förvärvat på annat sätt. Med anledning av ovanstående faller det på sin orimlighet att anse att kravet är lämpligt och effektivt i den meningen att det ska leda till att uppnå det eftersträvade syftet. Vidare är det inte nödvändigt att ha en yrkesteknisk utbildning för att NoVA ska få det som efterfrågas. Det finns många utbildningar som riktar sig mot arbete inom administration och ledarskap. Det behöver alltså inte vara just en yrkesteknisk utbildning, utan det borde vara tillräckligt med annan lämplig utbildning inom administration och ledarskap. Därmed är kravet vare sig lämpligt, effektivt eller nödvändigt, utifrån de skäl som NoVA har åberopat till stöd för kravet. NoVA:s krav på yrkesteknisk utbildning har utgjort ett absolut hinder för leverantörer som inte har minst två personer med just yrkesteknisk utbildning i sin arbetsledning, vilket står i direkt strid med LUF.

Vidare är de skäl som anges för kravet inte hänförliga till föremålet för upphandlingen eftersom det är fråga om fakturering, tidsrapportering, övrig administration och arbetsledning. Föremålet för upphandlingen är att utföra mekaniska tjänster och det har inte ens påståtts att kravet på yrkesteknisk

utbildning har en koppling till att utföra mekaniska tjänster, varför det är utrett i målet att det uppställda skall-kravet inte är relevant och är av oväsentlig betydelse för upphandlingen.

Bolagets arbetsledning har den kompetens som mer än väl motsvarar en yrkesteknisk utbildning. Bolaget har en person i arbetsledningen som har yrkesteknisk utbildning och en person som inte har det. Den person i Bolagets arbetsledning som inte har yrkesteknisk utbildning är född 1958 och har 40 års erfarenhet av samma arbetsmoment som upphandlingen avser. På den tiden fanns inte yrkesutbildningar på samma sätt som idag. Det vore oskäligt att kräva att en person med så lång erfarenhet av de aktuella arbetsuppgifterna måste göra uppehåll i sitt arbete för att gå en yrkesutbildning, som dessutom inte skulle kunna leda till en ökad kompetens.

Bolaget är idag leverantör för de tjänster som nu är föremål för upphandling. I den tidigare upphandlingen ställde NoVA inte något krav på att arbetsledningen skulle ha yrkesteknisk utbildning, utan det är nytt för den aktuella upphandlingen. Det faktum att Bolaget idag är leverantör för de aktuella tjänsterna visar med all tydlighet att Bolaget faktiskt har den kompetens som krävs för uppdraget. Bolaget har utfört samtliga uppdrag klanderfritt, varför det för bolaget är obegripligt varför NoVA nu försöker utesluta Bolaget från kommande upphandlingar genom att ställa upp skallkrav som NoVA förmodar att Bolaget inte uppfyller.

För det fall Bolagets anbud inte skulle ha förkastats på grund av att två i arbetsledningen inte har yrkesteknisk utbildning hade Bolaget antagits som leverantör, eftersom Bolaget lämnat lägst pris. Därmed lider eller i vart fall riskerar Bolaget att lida skada.

NoVA

Syftet med kravet på utbildning och erfarenhet enligt punkt 9.1 i förfrågningsunderlaget är att kunna tillhandahålla en jämn och kvalitetssäker tjänst. Detta avser såväl det praktiska arbetet som det mer administrativa arbetet. Vad avser det administrativa arbetet som är kopplat till tjänsten har NoVA genom tidigare erfarenhet upptäckt tydliga brister, däribland undermåliga tidsedlar och fakturor samt bristande förståelse att följa entreprenörs- och hygienföreskrifterna. Kravet på yrkesteknisk utbildning har således ställts utifrån tidigare erfarenheter inom området för upphandlingsföremålet och för att försäkra sig om en ökad kompetens.

Kvalificeringskravet på yrkesteknisk utbildning omfattar arbetsledningens mer administrativa arbete. Arbetsledningen ska ha förmågan att inför ett uppdrags utförande planera och samordna detta samt efter uppdragets utförande sammanställa dokumentation och göra uppföljningar samt säkra övriga administrativa uppgifter. Det ligger inte i huvudsak på arbetsledningen att utföra uppdragen, utan snarare att styra personalen som utför uppdragen, dvs. att arbetsleda.

NoVA anser att det har varit nödvändigt att ställa krav på att offererade arbetsledare ska ha yrkesteknisk utbildning och minst fem års dokumenterad erfarenhet av arbetsledning inom efterfrågat uppdrag. Den begränsade negativa effekten som leverantörer drabbas av i och med kravet kan inte anses orimlig i förhållande till den förväntade nyttan kravet torde ha för NoVA, vad gäller en jämn och kvalitetssäker tjänst samt förbättrad administration.

Vad beträffar Bolagets påstående om att NoVA ska ha ställt det i målet aktuella kravet för att utesluta Bolagets anbud är detta helt oggrundat. Upphandlingscenter har genomfört ifrågavarande upphandling på uppdrag av

NoVA och haft som mål med det aktuella kravet att säkerställa en ökad baskompetens gällande det administrativa arbetet som de facto är en del av tjänsten. Kravet grundar sig på NoVA:s erfarenheter inom området och är inte oproportionerligt eller på annat sätt i strid med upphandlingslagstiftningen.

NoVa anser att vad Bolaget har anfört inte ger tillräckligt stöd för att sådana omständigheter kan anses föreligga som talar för att det uppställda kvalificeringskravet är så oproportionerligt att det utgör ett omotiverat hinder för att NoVA ska erhålla den tjänst som efterfrågas. NoVA:s hantering av upphandlingen har således inte inneburit brott mot någon bestämmelse i LUF. Bolaget har därför heller inte lidit eller kunnat lida skada i upphandlingen.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 16 kap. 6 § LUF ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts, om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i LUF och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

I 1 kap. 24 § LUF anges att upphandlande enheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

I mål om ingripande enligt upphandlingslagstiftningen gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Bolaget har gjort gällande att det krav beträffande yrkesutbildning som NoVA har ställt i punkt 9.1 i förfrågningsunderlaget inte är förenlig med den grundläggande principen om proportionalitet, då detta krav vare sig är lämpligt, effektivt eller nödvändigt, utifrån de skäl som NoVA har åberopat till stöd för kravet.

NoVA har i sin tur framfört att kravet på yrkesutbildning för arbetsledningen motiveras av NoVA:s tidigare erfarenheter inom området för upphandlingsföremålet och syftar till att tillgodose att en jämn och kvalitetssäker tjänst tillhandahålls där kravet på en yrkesteknisk utbildning säkerställer att arbetsledningen har kompetens och förmåga att inför ett uppdrags utförande planera och samordna detta samt efter uppdragets utförande sammanställa dokumentation och göra uppföljningar samt säkra övriga administrativa uppgifter.

Frågan i målet är således om det av NoVA uppställda kravet strider mot kravet på proportionalitet i 1 kap. 24 § LUF.

Eftersom Bolagets anbud inte har uteslutits med hänvisning till fel avseende utförandet av de tjänster som varit föremål för tidigare upphandling, finner förvaltningsrätten att det Bolaget har anfört i detta avseende inte faller inom prövningsramen för aktuellt mål.

En upphandlande myndighet har stor frihet när det gäller att bestämma vad som ska upphandlas och vilka krav som ska ställas på det som upphandlas, under förutsättning att kraven inte strider mot LUF eller de gemenskapsrättsliga principerna som ligger till grund för lagstiftningen.

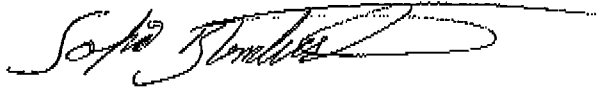
Proportionalitetsprincipen, som en av de grundläggande principerna, innebär att den upphandlande myndigheten inte får ställa högre krav på leverantören än vad som behövs och som får anses vara ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kraven ska således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas. Av EG-domstolens praxis rörande proportionalitetsprincipen framgår att en bedömning ska göras i tre steg. För det första ska en bedömning göras om det är en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet. För det andra ska en bedömning göras om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet, såtillvida att det inte finns något mindre ingripande alternativ. För det tredje ska det bedömas om den negativa effekten som åtgärden får är oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet.

Förvaltningsrätten finner inte, även med beaktande av vad Bolaget anfört i målet, skäl att ifrågasätta de av NoVA anförda skälen till kravets utformning. Kravet rörande yrkesteknisk utbildning för arbetsledningen får anses ha ett naturligt samband med den tjänst som upphandlingen avser. Kravet ifråga bedöms vidare stå i proportion till föremålet för upphandlingen. Sistnämnd slutsats vinner också stöd i den omständigheten att det på marknaden fanns ett flertal anbudsgivare som förmådde motsvara ställt krav.

Förvaltningsrätten anser sammanfattningsvis, med hänsyn till det ovan anförda, att det saknas skäl att på av Bolaget angivna grunder besluta om ingripande mot upphandlingen. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D LOU)

Sofia Blomkvist

Föredragande har varit Stefka Bokmark.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kamrarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kamrarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kamrarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kamrarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kamrarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill återropa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.